

РОЗДІЛ І. ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

УДК 792.8-057.17:371.15:796

В. В. Бондаренко

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КЕРІВНИКІВ ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

У статті розкрито зміст формування навчально-методичних компетенцій фахівців поєднаних напрямів підготовки «Фізичне виховання» та «Хореографія» на сучасному етапі їхньої підготовки у вищому навчальному закладі. Стратегічним напрямом державної політики в галузі освіти визначено модернізацію її структури та змісту. Ураховуючи потреби навчальних закладів, в Україні рекомендовано поєднувати підготовку педагогічних кадрів на основі поєднаних напрямів (спеціальностей, спеціалізацій). У зв'язку з цим виключно важливість набуває проблема підготовки спеціалістів із поєднанням напрямів «Фізичне виховання» та «Хореографія», а питання формування ключових компетенцій майбутніх спеціалістів є одним із важливих завдань у процесі модернізації вітчизняної освіти.

Ключові слова: компетентнісний підхід, професійна компетентність, навчально-методична компетенція, фізичне виховання, хореографія.

Постановка проблеми. Інтеграція України у європейський простір спричиняє необхідність перегляду й реформування системи вищої освіти, оскільки вона не відповідає вимогам сучасного суспільства. Державна політика у сфері освіти чітко спрямована на підвищення її якості та конкурентоспроможності в нових економічних і соціокультурних умовах. У зв'язку з цим, серед стратегічних напрямів розвитку національної освіти визначена модернізація її структури, змісту та розвитку на засадах компетентнісного підходу узгодженого з новою структурою освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти та з національною рамкою кваліфікацій [10].

На сучасному ринку праці особливої актуальності набуває конкурентоспроможність фахівця, яка багато в чому буде залежати від здатності набувати й розвивати навички, що можуть використовуватись і трансформуватись стосовно професійних ситуацій. Відповідно з цим, випускник вишу має володіти відповідними знаннями, особистісними якостями, а також досвідом їхнього застосування, що дозволить йому достатньо швидко адаптуватись у напрямі професійної діяльності.

На виконання національної стратегії розвитку освіти в Україні відповідно до потреб дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних і професійно-технічних навчальних закладів рекомендовано поєднувати підготовку педагогічних працівників за поєднаними напрямками (спеціальностями, спеціалізаціями). З огляду на це, набуває виняткової важливості

проблема підготовки фахівців із поєднанням напрямів «Фізичне виховання» та «Хореографія» [2], а питання формування ключових компетенцій майбутніх фахівців є одним із найважливіших завдань у процесі модернізації вітчизняної освіти.

Аналіз актуальних досліджень. Компетентнісний підхід в освіті як напрям теоретичного та практичного дослідження активно розвивається в країнах Європи, США, Канади (Джон Равен, Е. Шорт, Р. Уайт), Росії (А. Бермус, В. Болотова, В. Краєвський, В. Серікова, А. Хуторський та ін.). З урахуванням вимог сучасної освіти до питання компетентнісного підходу долучились і вітчизняні дослідники. Різні його аспекти в системі освіти досліджують П. Бачинський, Г. Гаврищак, Н. Дворнікова, Я. Кодлюк, О. Локшина, С. Ніколаєнко, О. Овчарук, Л. Пильгун, О. Пометун, К. Савченко, С. Сисоєвої, Н. Фоменко та ін. Предметом зацікавлення І. Бондаренко, Н. Босак, М. Васильєвої, О. Вознюк, Л. Голованчук, І. Дроздової, О. Дубасенюк, А. Журавльова, Л. Карпової, М. Левківського, А. Маркової, Г. Мельниченко, О. Палій, Л. Петровської, Л. Пуховської, С. Савельєвої, Н. Саєнко, Л. Шевчук є проблема формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі навчання у вищому навчальному закладі. Вимоги до професійної компетентності фахівців із фізичної культури в Україні досліджували Н. Денисенко, Л. Волошко, Д. Воронін, І. Омеляненко, В. Омеляненко, А. Сущенко, В. Шандригось, Б. Шиян, а проблеми формування комунікативних компетентностей – Ю. Васьков, Н. Волкова, О. Гаврилук, Л. Головата, Г. Кондрацька, Л. Серман, А. Синиця та ін. Проблема професійної підготовки хореографа в нових соціокультурних реаліях з тих чи інших позицій розглядалися у працях Л. Андрощук, Т. Благової, О. Таранцевої, А. Тарасюк, О. Філімонової, Л. Цветкової та ін.

Ураховуючи, що компетентнісний підхід в освіті України запроваджується як обов'язковий на державному рівні, очевидно стає проблема побудови практичної моделі підготовки фахівця, готового до практичної реалізації знань і досвіду як з фізичного виховання, так і з хореографії.

Мета статті. Відповідно до вимог сьогодення, визначивши зміст навчально-методичної підготовки, маємо на меті, окреслити модель формування професійних компетентностей фахівців поєднаних напрямів підготовки «Фізичне виховання» та «Хореографія».

Виклад основного матеріалу. Звернення до компетентнісного підходу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури, а відповідно до соціального замовлення в поєднанні з напрямом «Хореографія» – одна з основних вимог сьогодення, яка ґрунтується не лише на розумінні того, що знає спеціаліст, а що він уміє робити як професіонал. Цілком слушною є думка О. Савченко, що «...важливо бути не лише кваліфікованим фахівцем, а й, передусім, компетентним. Компетентність допомагає фахівцеві ефективно вирішувати різноманітні завдання, які стосуються його професійної діяльності [8].

Об'єктом постійних наукових дискусій є ключові поняття «компетентнісний підхід», «компетентність» та «компетенція». Велике розмаїття трактувань цих понять свідчить про те, що однозначного підходу до їхнього розуміння немає й досі. М. Нагач наголошує, що «компетентнісний підхід претендує на роль концептуальної основи освітньої політики та підкреслює практичну основу освіти» [9, 8]. І. Бех зосередив увагу на важливості проникнення компетентнісного підходу у вітчизняний освітній простір у вигляді відповіді «...на актуальні потреби сучасного суспільства, особливо ринку праці [1, 21–24]. Т. Ісаєва вважає, що компетентнісний підхід передбачає «...формування компетентностей, створення ситуацій для комплексної перевірки вміння практичного використання знань і набуття життєвого досвіду...» [4, 18], а на думку Д. Іванова сутність компетентнісного підходу полягає в тому, що він акцентує увагу на результаті освіти, при чому в якості результату береться не сума засвоєної інформації, а здібність людини діяти в різних проблемних ситуаціях [3, 8].

На нашу думку, найбільш точно визначення зробила О. Пошетун, яка вважає, що компетентнісний підхід – це спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості, результатом якого буде формування загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості. Така характеристика має сформуватись у процесі навчання й містить знання, уміння, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості [11, 66].

Узагальнюючи підходи відомих учених до трактування поняття компетентність, слід констатувати, що її розглядають як інтегроване поняття, що виражає здатність людини самостійно застосовувати в певному контексті різні елементи знань і вмінь. Іншими словами, рівень компетенції визначається здатністю ефективно діяти у складних непередбачуваних ситуаціях і адекватно реагувати на зміни. Компетенція є заданою нормою, а компетентність є результатом набуття компетенцій, якісний результат взаємної діяльності студента й викладача [5; 6; 12].

У фізичному вихованні й хореографії діяльність має багато спільного. Хореографія не лише пов'язана з танцювальним мистецтвом, а й становить вид підготовки, який використовується у спорті та фізичному вихованні. Професійні знання формуються навколо змісту руху, його можливостей, законів біомеханіки та психомоторики, законів композиції рухів і взаємодії в часі та просторі, законів логіки розвитку рухових дій. У процесі навчання розширюється руховий досвід через удосконалення вмінь і навичок, які забезпечують можливість їх варіативного відтворення відповідно до умов (у фізичному вихованні) та танцювальну імпровізацію (у хореографії); формуються комплексні відчуття часу, простору та динамічних зусиль (у фізичному вихованні) та сценічного часу, динаміки сценічного простору (у хореографії).

На нашу думку, важливою складовою підготовки фахівця за поєднаними напрямками підготовки (спеціальностями) «Фізичне виховання» та «Хореографія» є формування професійних компетентностей (загально-професійних і спеціально-професійних), які будуть реалізовуватися в його педагогічній, організаційно-управлінській і науково-дослідницькій діяльності. Саме рівень сформованості спеціальних компетентностей характеризуватиме готовність до професійної діяльності, бо є тісно пов'язаним зі здатністю майбутнього фахівця вирішувати професійні завдання. Професійна компетентність майбутніх педагогів – це рівень професійної кваліфікації, здатність діяти ефективно, з високим ступенем саморегуляції, саморефлексії, самооцінки, швидко та гнучко реагувати на динаміку навчально-виховного середовища. Базового рівня загально-професійних компетентності фахівців поєднаних напрямів підготовки досягають через процес формування:

професійно-педагогічних компетенцій, які сприяють розвитку конструктивних, діагностичних, організаторських, управлінських здатностей;

професійно-комунікативних компетенцій – для розвитку здатності встановлювати ділові й неформальні відносини, самоаналізу (рефлексія), культури й техніки мовлення;

рухових компетенцій – для розвитку вміння демонструвати на високому технічному рівні фізичні й танцювальні вправи;

соціально-особистісних компетенцій – для розвитку інтелектуальних, морально-вольових, естетичних, перцептивних і соціальних якостей.

Спеціально-професійні компетентності є тим своєрідним «вузькоспрямованим» результатом, який власне й відрізняє фахівця відповідного напрямку підготовки. Результату в процесі їх формування досягають через систему знань і вмінь. До спеціально-професійної компетентності фахівців зазначених поєднаних напрямів підготовки належить і навчально-методична компетенція, яка складається як із традиційних, так і інноваційних методик і технологій із вивчення техніки, стилю та манери виконання основних елементів як фізичних (з різних видів спорту), так і танцювальних вправ різних видів (народного, класичного, бального, сучасного та ін.).

Для формування компетенцій важливо чітко визначити типове завдання діяльності, рівень базових знань і вмінь. Виходячи з цього, серед основних завдань діяльності для формування навчально-методичних компетенцій ми визначили такі:

Завдання – формувати здатність використовувати систему базових знань у процесі фізичного виховання та хореографічного навчання.

Знати:

- історію виникнення та становлення хореографічного мистецтва й фізичної культури;
- про нерозривний зв'язок танцю й музики;

- правила безпеки під час організації фізкультурних і хореографічних занять;
- світовий і вітчизняний досвід фізичного виховання та хореографічної освіти;
- результати сучасних досліджень у сфері позитивного впливу на всебічний розвиток особистості поєднання естетичного й фізичного розвитку дітей і молоді засобами хореографії та фізичної культури;
- педагогічні принципи організації процесу фізичного виховання та хореографічного навчання;
- національні засади виховання й регіональні особливості;
- сучасні технології навчання з урахуванням вікових особливостей учнів.

Уміти :

- формувати мотивацію до навчальної діяльності, використовуючи різноманітні засоби й методи фізичного виховання та хореографічного навчання у процесі впровадження різних форм занять;
- конкретизувати тематику та зміст різних форм занять фізичним вихованням і хореографічного навчання, відповідно до освітніх завдань і вікових особливостей учнів;
- формувати систему знань про зародження й розвиток фізичної культури та хореографічного мистецтва у світовій практиці;
- забезпечити викладення теоретичного матеріалу, урахувавши його обсяг і складність, використовуючи різні методи слова;
- використовувати різні методи наочного сприйняття залежно від завдань заняття;
- ефективно застосовувати дидактичні принципи;
- забезпечити органічне поєднання теоретичного матеріалу з практичним у межах окремого заняття;
- використовувати різноманітні методичні прийоми, що активізують пізнавальну діяльність учнів на занятті;
- реалізовувати міжпредметні зв'язки;
- визначати характер, ритмічний малюнок, динаміку музичного фрагменту;
- залежно від завдань і змісту заняття перевіряти, уточнювати, поповнювати знання.

Завдання – формувати здатність використовувати основні закономірності навчання руховій дії у процесі заняття фізичними та танцювальними вправами.

Знати:

- навчальні програми з фізичної культури та хореографії;

- принципи побудови процесу фізичного виховання та хореографічного навчання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей вихованців, стан їхнього здоров'я та фізичної підготовленості;
- об'єктивні закономірності формування рухової дії та закономірності поєднання рухів із музикою;

Уміти:

- забезпечувати необхідні передумови для ефективного навчання рухам у фізичному вихованні та хореографії;
- визначити порядок побудови процесу навчання рухам у фізичному вихованні та елементам і рухам у танці; розподілити процес навчання руховій дії на етапи й відповідно до них визначати завдання навчання;
- уміти слухати музику, відчувати її темп, ритм і поєднувати їх рухами;
- добирати й застосовувати ефективні методи навчання танцювальним рухам і рухам у фізичному вихованні відповідно до етапу навчання;
- добирати основні й допоміжні засоби навчання рухам з урахуванням етапу навчання;
- використовувати різні способи регулювання навантаження у процесі навчання елементам і рухам;
- попереджувати, виявляти помилки у процесі навчання, визначати причини появи помилок і виправляти їх;
- застосовувати технічні засоби у процесі навчання рухам;
- аналізувати основні кінематичні та динамічні характеристики рухів;
- поєднувати процес навчання рухам із вихованням особистості;
- навчати руховій дії паралельно з набуттям, уточненням і закріпленням знань та вдосконаленням фізичних якостей;
- запобігати травматизму під час навчання рухам.

Завдання – формувати здатність використовувати раціональне формування індивідуального фонду рухових умінь і навичок у багаторічному процесі фізичного виховання та хореографічного навчання.

Знати:

- особливості етапів розвитку фізичного потенціалу людини;
- соціальні закономірності розвитку й життя суспільства;
- об'єктивні закономірності формування рухових дій і методик їх удосконалення;
- особистісні інтереси та вподобання людини;
- основні напрями системи фізичного виховання та хореографії для раціонального формування індивідуального фонду рухових умінь і навичок у багаторічному процесі навчання;
- сучасні методики навчання техніці фізичних і хореографічних вправ.

Уміти:

- конкретизувати загальні завдання навчання руховим діям залежно від віку, індивідуальних особливостей, стану здоров'я, фізичної та хореографічної підготовленості особи;
- визначати й поповнювати зміст індивідуального фонду рухових умінь і навичок;
- уміти використовувати сучасні методики навчання техніці фізичних і хореографічних вправ для ефективного й раціонального формування індивідуального фонду рухових умінь і навичок у процесі навчання.

Завдання – формувати здатність використовувати набуті знання, уміння й навички в повсякденному житті з метою самовдосконалення.

Знати:

- основні способи створення ефективних передумов для навчання фізичним і хореографічним вправам з метою формування позитивного ставлення й інтересу до цих занять;
- основні способи застосовувати набуті знання, уміння й навички в повсякденному житті, під час проведення різних форм занять фізичними та хореографічними вправами з урахуванням вікових особливостей, стану здоров'я, рівня фізичного розвитку, фізичної та хореографічної підготовленості вихованців.

Уміти:

- застосовувати прийоми мотивування та стимулювання інтересу й активності осіб під час проведення різних форм занять фізичними та хореографічними вправами, ефективні методи заохочення й покарання з урахуванням віку та індивідуальних особливостей особи;
- формувати спеціальні знання про значення та вплив фізкультурних і хореографічних занять на організм людини та її особистість із метою вироблення переконання в необхідності систематичних занять фізкультурно-естетичної спрямованості;
- формувати в осіб, що займаються, уміння контролювати, аналізувати й оцінювати власні дії, навчати прийомам самоконтролю в ході занять і в інтервалах між ними;
- залучати осіб різних вікових груп до систематичних занять фізичними та хореографічними вправами, ураховуючи під час вибору форм і змісту занять вікові особливості, нахили й уподобання цих осіб.

Завдання – формувати здатність використовувати фізичні та хореографічні вправи в напрямі сприяння трудовому, інтелектуальному, естетичному та морально-вольовому вихованню школярі у процесі занять хореографією та фізичного виховання.

Знати:

- основні закономірності побудови процесу фізичного виховання та хореографічного навчання з метою сприяння трудовому, інтелектуальному, естетичному та морально-вольовому вихованню школярі.

Уміти:

- формувати свідоме ставлення до праці та виховувати працелюбність;
- формувати елементарні трудові вміння й навички;
- збагачувати осіб, що займаються руховою діяльністю, спеціальними знаннями та на цій основі формувати осмислене ставлення до фізичної культури та хореографії;
- розвивати пізнавальні здібності й пізнавальну активність осіб, які займаються фізичними та хореографічними вправами;
- сприяти проявам і розвитку творчої активності вихованців;
- формувати естетичні поняття та смаки особистості;
- формувати здатність естетичної оцінки тіла й рухів людини;
- формувати естетику поведінки й міжособистісних відносин у фізкультурній і хореографічній діяльності;
- формувати мотиваційні, інтелектуальні й моральні основи вольових проявів стосовно вимог фізкультурної та хореографічної діяльності;
- здійснювати різнобічний розвиток вольових якостей, необхідних у фізкультурній і хореографічній діяльності, а також повсякденному житті (цілеспрямованості, ініціативності, рішучості, сміливості, самоволодіння, наполегливості, стійкості) та формувати на цій основі стрижневі риси характеру.

Завдання – формувати здатність використовувати основні прийоми самовиховання особистості у процесі фізичного виховання та хореографічного навчання.

Знати:

- основні прийоми педагогічної майстерності й педагогічної техніки з метою формування основ самовиховання у процесі фізичного виховання та хореографічного навчання, урахуваючи вікові й індивідуальні особливості осіб, з якими проводяться заняття;

Уміти:

- формувати потребу до самовиховання, володіти основними формами самовиховання (самоосвіта, самознання, самопривчання, самомобілізація, саморегуляція, самоконтроль) і передавати їх особам, які займаються фізичними та хореографічними вправами.

У навчальних планах зміст професійної підготовки фахівців поєднаних напрямів (спеціальностей) підготовки з фізичного виховання та хореографії варто відобразити в циклі професійної та практичної підготовки такими навчальними дисциплінами, як: теорія і методика фізичного виховання, історія фізичної культури та хореографії, теорія та

методика викладання фізкультурно-спортивних дисциплін, ритміка й хореографія, теорія та методика викладання класичного, європейського, спортивного танцю, європейського і латиноамериканського секвею, теорія та методика роботи з дитячими хореографічними колективами. Саме дисципліни базової підготовки й забезпечать можливість майбутньому вчителю фізичної культури та водночас керівнику хореографічних колективів формувати свої фізичні, художні та професійні здібності.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок. Винятково важливе місце в системі підготовки конкурентоспроможних фахівців загалом, та майбутніх учителів зокрема, відводиться формуванню професійної компетентності, яка передбачає усвідомлення своєї ролі в навчально-виховному процесі та володіння професійно-педагогічними якостями. Компетентнісний підхід цілеспрямовує процес професійної підготовки фахівця за умови поєднання напрямів підготовки «Фізичне виховання» та «Хореографія» через усвідомлення завдань навчальної діяльності, формує вміння підбирати потрібні знання та забезпечує набуття практичного досвіду.

Рівень сформованості професійної компетентності, у тому числі й навчально-методичної, стає своєрідним підґрунтям для самоствердження майбутнього фахівця на ринку праці та водночас сходинкою для його наступної самоосвіти й саморозвитку. Подальше дослідження й узагальнення проблеми визначення змісту всіх складових професійної компетентності сформує цілісну модель підготовки фахівців поєднаних напрямів «Фізичне виховання» та «Хореографія».

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті / І. Д. Бех // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія. – К. : Генезис. – 2009. – С. 21–24.
2. Деякі питання поєднань напрямів (спеціальностей) з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями, за якими здійснюється підготовка педагогічних працівників освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра, спеціаліста, магістра : наказ МОН № 586 від 13.05.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
3. Иванов Д. О. Компетентностный поход в образовании. Проблемы, понятия, инструментарий : учеб.-метод. пособие / О. Д. Иванов, К. Г. Митрофанов, О. В. Соколов. – М. : АПКиПРО, 2003. – 101 с.
4. Исаева Т. Преподаватель как субъект качества образования / Татьяна Исаева // Высшее образование в России. – 2003. – № 2. – С. 17–23.
5. Зеер Э. Ф. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход : учебное пособие / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова. – М. : Московский психолого-социальный институт, 2005. – 216 с.
6. Краевский В. В. Предметное и общепредметное в образовательных стандартах / В. В. Краевский, А. В. Хуторский // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 3–10.
7. Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи галузевих стандартів вищої освіти : лист М-ва освіти і науки України від 31 лип. 2008 р. – № 1/9-484: (додаток) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>.

8. Савченко О. П. Компетентісний підхід у сучасній вищій школі / О. П. Савченко // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку : е-журнал. – 2010. – Випуск № 2.

9. Нагач М. В. Підготовка майбутніх учителів у школах професійного розвитку в США : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / М. В. Нагач. – К., 2008. – 21 с.

10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>.

11. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питання запровадження компетентнісного підходу в українську освіту / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті Світовий підхід та українські перспективи ; під заг. ред. О. В. Овчарук. – К., 2004. – 111 с.

12. Пометун О. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О. Пометун ; за заг. ред. О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К. : «К.І.С.», 2004, – С. 15-24.

РЕЗЮМЕ

Бондаренко В. В. Учебно-методическая составляющая формирования профессиональной компетентности руководителей хореографических коллективов направления подготовки «физическое воспитание».

В статье раскрыто содержание формирования учебно-методической компетенции специалистов объединенных направлений подготовки «Физическое воспитание» и «Хореография» на современном этапе их подготовки в высшем учебном заведении. Стратегическим направлением государственной политики в области образования определена модернизация его структуры и содержания. Учитывая потребности образовательных учреждений, в Украине рекомендовано объединять подготовку педагогических кадров на основе объединенных направлений (специальностей, специализаций). В связи с этим, исключительную важность приобретает проблема подготовки специалистов с сочетанием направлений «Физическое воспитание» и «Хореография», а вопросы формирования ключевых компетенций будущих специалистов является одним из важнейших заданий в процессе модернизации отечественного образования.

Ключевые слова: компетентностный подход, профессиональная компетентность, учебно-методическая компетенция, физическое воспитание, хореография.

SUMMARY

Bondarenko V. Educational-methodological component of the formation of professional competences of managers of choreographic collectives of the specialty «physical education».

An extremely important place in the training of competitive specialists in general, and future teachers in particular, takes the formation of professional competence, which involves awareness of their role in the educational process and ownership of professional and pedagogical qualities. Competence-based approach directs the process of specialist training in conditions of combined areas of training «Physical education» and «Choreography» by understanding the tasks of learning activities, creates the ability to get necessary knowledge and ensures the acquisition of practical experience.

An important component of training of specialists in the combined areas of training (specialties) «Physical education» and «Choreography» is the formation of professional competence (general and specialized professional) that will be implemented in its teaching, administrative and research activities. The level of development of specific competencies will

characterize the readiness for professional activity, because it is closely connected with the ability of the future specialist to solve professional problems. Professional competence of future teachers is the level of professional skills, ability to operate effectively with a high degree of self-regulation, self-reflection, self-assessment, quickly and flexibly respond to the dynamics of the educational environment. The basic level of professional competence of specialists of paired training areas attain through the process of forming: professional and pedagogical skills for the development of constructive, diagnostic, organizational, managerial abilities; professionally-communicative competence – to develop the ability to establish business and informal relationships, introspection (reflection), culture and technology of speech; motor competencies for the development of the ability to demonstrate a high technical standard of physical and dance exercises; social and personal competence for the development of intellectual, moral and strong-willed, aesthetic, perceptual and social qualities.

The level of formation of professional competence, including teaching, becomes a ground for the assertion of the future specialist in the labor market and at the same time a step to the next self-education and self-development. Further study and generalization of the problem of determining the content of all the components of professional competence will form a holistic model of training of specialists of conjugate directions «Physical education» and «Choreography».

Key words: *competence-based approach, professional competence, educational-methodological competence, physical education, choreography*

УДК 378

В. О. Ворона

Інститут вищої освіти НАПН України

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАРКЕТОЛОГІВ НА ОСНОВІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Статтю присвячено актуальним проблемам модернізації та підвищенню якості вищої маркетингової освіти в Україні. Увагу приділено міждисциплінарним зв'язкам і методикам викладання дисциплін на кафедрах маркетингу. Розглянуто досвід використання пакету прикладних комп'ютерних програм, що задіяні для вивчення професійних дисциплін у навчальному процесі вищого навчального закладу (ВНЗ) для формування компетентності майбутнього маркетолога. Пакет програм може бути використано як у навчальному процесі, так і у професійній маркетинговій діяльності.

Ключові слова: *маркетологи, навчальні дисципліни, навчальні програми, міждисциплінарні зв'язки, інформаційні технології, інноваційні методики викладання, програмне забезпечення, компетентність маркетолога.*

Постановка проблеми. Для загальноєвропейської та вітчизняної освіти характерною є тенденція «від поняття кваліфікації до поняття компетенції» [3]. Ця тенденція відображає той факт, що посилення пізнавальних та інформаційних засад у сучасному ринковому середовищі не «покривається» традиційним поняттям професійної кваліфікації. Адекватним наразі стає поняття компетентності.

Проведені дослідження виявили, що на сучасному ринку праці потрібні люди з іншим, набагато ширшим аніж тільки пізнавальні, набором якостей і можливостей, які, по суті, і визначають компетентність людини. Можна бути обізнаним, але абсолютно некомпетентним. Отже, компетентність – це